
Mají mít všichni Češi diplom VŠ? Hledali jste odpověď

Mají mít všichni Češi diplom VŠ? Hledali jste odpověď

Datum vydání: 1.9.2009

Diskuse čtenářů a kvalitě a budoucnosti vysokoškolského vzdělávání

„VŠ ať má klidně polovina populace. Důležité je, že při takovém množství titulovaných se bude jaksi automaticky rozlišovat mezi kvalitními a méně kvalitními VŠ,“ píše diskutující Jana Ustohalová v jedné z moderovaných debat čtenářů na Aktuálně.cz na téma, kolik lidí v Česku má mít vysokoškolský diplom a zda spolu se zvyšováním počtu vysokoškoláků klesá kvalita univerzit.

Téma k diskusím rozpoutali svými texty blogerů Aktuálně.cz: expert na vzdělávání Ondřej Štefl a imunolog Václav Hořejší.

„Mladí lidé jsou nejvzdělanější generací, jakou jsme kdy měli. Ale (průměrná) úroveň vzdělávání klesá. Je to možné? A je to dobře?“ ptá se na svém blogu ředitel vzdělávací společnosti Scio Štefl.

Do následných diskusí se zapojily stovky čtenářů Aktuálně.cz včetně několika vysokoškolských pedagogů. Redakce Aktuálně.cz vybrala dle svého subjektivního názoru některé z nejzajímavějších diskusních příspěvků:

Myslím, že není pochyb o tom, že pokud je to možné, každý občan by měl dosáhnout co nejhlubšího vzdělání odpovídajícího jeho schopnostem. Národ vzdělaných lidí má určitě lepší vyhlídky jak společensky tak ekonomicky, a vzdělání určitě poskytuje možnost ze života víc mít. Ani servírce neuškodí, když bude vědět víc než co se dozví v základní škole (a není žádný důvod nad servírkami či svářeči ohrnovat nos). Bývaly doby, kdy si někteří lidé mysleli, že není potřeba, aby každý uměl číst, psát a počítat, dnes by tak uvažoval asi jen některý z těch, kteří to skutečně neumí a země, kde minimální nebo žádné vzdělání je pravidlem, jsou jasně na dně rozvoje.

Nemyslím si také, že bude-li každý mít víc vzdělání, nebudou svářeči a servírky. Když třeba sociologové nenajdou zaměstnání ve svém oboru, naučí se (navíc) něco jiného. A nemusí v tom být o nic horší než svářeči nebo servírky s kratším vzděláním. Naopak - dá se čekat, že je vyšší vzdělání připraví na to učit se nové postupy, technologie, a nástroje, které se objevují se stále častější frekvencí. Problém vidím ve školství - to musí najít způsob, jak poskytnout všem maximální přiměřené vzdělání.

IvanT

I Fico na Slovensku má rozumnější názory, když podporuje, aby mohli mladí, kteří prošli přijímačkami, raději studovat na vysoké škole, než být na podpoře. Nemá nevolnictví a umístěnky zažrané v hlavě tak, jako někteří u nás, kteří by mládež raději násilím nahnali do učení.

Jiří Zlatuška

Pokud vzděláváte v jedné třídě lidi z obou stran Gausovy křivky inteligence a máte výslovný příkaz, že kvůli hlavnímu musí projít i ti nejslabší, zkazíte celou třídu. Ti slabší se nenaučí dost, aby jim to v životě k něčemu bylo, a ti silnější jedou na púl plynu, protože jim to k získání průkazu, o nějž jim jde v daném procesu především, s přehledem stačí. Takže nakonec nemáte ani řemeslníky ani použitelné inženýry. V měkkých oborech je to jedno - bez nich se společnost obejde a protože nemají nic společného s reálným životem, tak se pokles jejich úrovně nijak neprojeví. Ale v tvrdých se životem přímo spjatých oborech jako je medicína, chemie, elektro, strojařina, stavařina apod., tam jde nedovzdělancům a jejich obětem vysloveně o život.

Demosthenes

VŠ ať má klidně polovina populace. Důležité je, že při takovém množství titulovaných se bude jaksi automaticky rozlišovat mezi kvalitními a méně kvalitními VŠ. Do určité míry to funguje už teď, navíc kvalitní školy automaticky nenechají

vystudovat všechny přijaté ani dnes. Např. letos na jednom z bc. oborů brněnské FSS neudělalo státnice 25 % studentů, a to nemluví o tom, kolik jich odpadlo během předchozího studia. Což svědčí o dost přísném přístupu ke studentům a o kvalitě fakulty. Navíc se v diskuzi nemluví o nepopiratelné výhodě studia na VŠ: když nic jiného, člověk se naučí aspoň myslet v souvislostech, vyhledávat informace, třídit je a orientovat se v nich, což je podle mě přesně ten důvod, proč by mělo VŠ studovat co nejvíc lidí. A pokud potom zjistí, že trh práce už nemá zájem o dalšího sociologa, tak na zedníka nebo stolaře se může requalifikovat vřdycky. Opačně je to o dost těžší...

Jana Ustohalová

Problémem VŠ 21. století je to, jak uchovat kvalitu VŠ vzdělávání spolu se vzrůstající potřebou většího počtu absolventů. Jednou z odpovědí na tento problém je ten tolik opovrhovaný boloňský proces s rozdělením na tři stupně studia. Bc. pro běžné VŠ vzdělání dostačující pro většinu profesí, mgr. specializované vzdělání jako příprava pro vědeckou práci nebo vysoce specializované činnosti a studium doktorské. Jenže tuhle strukturaci většina českých VŠ přijala jenom formálně, ale většinou se s ní nijak neztotožnila a neuzpůsobila změněné struktury také obsahovou náplň a personální zajištění výuky (větší zapojení doktorandů a mladých pedagogů na nižších stupních, využití pomocných vědecko-pedagogických pracovníků z řad mgr. a phd studentů atd.). Problém tedy je, že vš a vš učitelé jsou neobyčejně konzervativní a lpějí na starých studijních plánech a zavedených zvyklostech, místo aby se na situaci adaptovaly a saturovaly společenskou poptávku (za což je veřejnost především platí).

Milan H.

1. Hodnota vzdělání degenerovala takovým způsobem, že dnes už málokdo ví, co je jeho obsahem pro konkrétní profil absolventa. Např. ekonom/manažer je jeden z nejvíce poškozených a "nejprofiknutějších" oborů. Položte si pánové otázku: K čemu jsou společnosti takoví absolventi VŠ? Kdo je zaměstná? Co přinesou svému zaměstnavateli? Jediným výsledkem je, že tito lidé byli na VŠ předáním diplomu přesvědčeni, že jsou skutečnými ekonomy/manažery a nyní žijí v této naprosté lži, aniž by uměli použít trojčlenku, rozlišit náklady fixní od variabilních, použít elektronickou poštu atd. (Vím, o čem mluvím, máme jich v naší instituci tisíce). #infobox

2. Jak se tato degenerace projevív u oborů, jako je lékařství, právo, chemie atd.? To budeme za chvíli na ulici sbírat mrtvé jenom proto, že absolventi medicíny nebudou umět poskytnout první pomoc, nicméně budou mít dobrý pocit, že jsou MUDr. a stát zase ve svých statistikách, jak má vzdělaný národ?

3. Pokud byla řeč o Ph.D. resp. superškolách, tak tančíte na Titaniku, pánové! Degenerován je dnes už i vrchol vzdělávací pyramidy! Stačí si pročíst aktuální disertační práce, především na mimopražských školách (i velkých kamenných). A opět masa nových doktorů žije ve lži, že jsou z nich např. ekonomové, kteří prokázali schopnost analytické a výzkumné práce.

Závěrem: Situace je katastrofální a bude mít zdrcující důsledky do budoucna pro celou společnost.

Učitel VŠ

Ve vysokoškolském prostředí se pohybuji 9 let. Je pravdou, že studium na vysoké škole obecně dnes již není prestižní záležitost, ale jakousi rutinou mládí. Je to taky jeden z důvodů, proč svůj titul běžně nepoužívám. Dříve jsem si myslel, že je to špatně, ale názor jsem postupně měnil. Přispěla k tomu i zkušenost z výuky fyzikálních praktik na FJFI ČVUT, neboť u svých studentů žádné zásadní zhoršení kvality nepozoruji. Dokonce jsem měl v uplynulém akademickém roce tu čest učit zatím nejlepší partu studentů. Na naší fakultě existuje celá řada jednoduchých bakalářských oborů, ale ty hlavní obory, které pak mají navazující doktorský program, si svoji úroveň drží. Někde dokonce nároky i rostou. Poslední dobou se vyrojilo velké množství ekonomických a jazykových oborů, takže přírodovědec jako pan Hořejší nebo jaderný fyzik jako já můžou mít pocit, že klesá kvalita vzdělání na vysokých školách. Mě to ale nevadí. Když je na trhu práce o tyto lidi zájem, tak proč firmám nevyhovět. Spíše mě zaráží, že v regionálních nemocnicích je zoufalý nedostatek lékařů, přitom zájem studentů o medicínu je obrovský. Mohli bychom přidat peníze na studium medicíny.

David Tlustý

... Jsou běžné případy, kdy škola přijme uchazeče ještě dřív, než má maturitu. Dříve studovat humanitní předměty znamenalo dřít na přijímačky jak kůň, protože oborů moc nebylo a existovala věc jménem protekce. Dneska? Pohoda, klídek, tabáček - FF na každém rohu stejně jako nějaká ta universita. Mluvil jsem s kolegy z technik - pláčív, neb středoškoláci jsou často k ničemu a neumí základy matematiky atd. Nicméně, škola chce žít, tak se musí přizpůsobit. A když už student skutečně neumí - ped. fak. záruka jistoty. Pochopitelně i dnes jsou vynikající studenti, stejně jako vynikající učitelé. Několik středních škol a fakult ještě drží laťku hodně vysoko. Ztrácejí se ale v běsnění hesel: Maturitu každému, FF i do střediskové vsi atd. Přeji studia každému, ale každému, kdo na ně má. Nedivte se potom, že skutečně talentovaní studenti raději odcházejí za kvalitou do zahraničí. ...

Imhotep

Koho by v roce 1777 napadlo, že věci, které se v té době bude někdo schopný naučit za tři roky, se budou jejich prapravnuci učit let deset.... Jinými slovy délka studia je největší průšvih dnešní doby. Mylně se interpretuje tak, že se studenti, kteří dřív mohli dělat jen střední, dnes dostanou na vysokou, a tudíž umí víc. To je lež. Oni se to, co by se dřív naučili za dva roky, dnes učí deset let. Což vede k tomu, že se nikdy nenaučí pořádně zabrat, ale zato se naučí na útraty druhých perfektně flákat. A ještě si to flákání náležitě vědecky zdůvodnit. Extenzivní vzdělávání je cesta do pekel.....

Miloslav Pouzar

...Co stojí za pozornost je frustrace některých lidí, kteří vidí, jak každý druhý mládežník bude mít to, co oni nemají - diplom. K tomu nárůstu došlo strašně rychle a po určitou dobu bude mít mladá generace zvýhodnění na pracovním trhu. A taky vyšší osobní prestiž. ...
scientist

Já bych dopřál možnost studovat vysokou školu všem, co projeví zájem. Toto ovšem nesmí být zaměněno za právo vystudovat ten obor a tu VŠ, kterou jsem si vybral. Právo na studium VŠ se bohužel občas vykládá jako právo na získání titulu (školy s velkou propadavostí jsou někdy hanlivě označeny za elitářské). Elitářství ale není to, že máme náročný obor, který vystuduje deset lidí za rok, a zbytek během studia vyházíme.

Platí-li stát za studenta, je to nesmyslné. Náklady škol nerostou lineárně s počtem studentů. Důsledkem toho je, že škola se snaží navyšovat poměr studentů na učitele až do prasknutí učeben - čili při téměř nerostoucích nákladech navyšovat příjem. Učí se mnohdy od sedmi ráno do sedmi (výjimečně až devíti) večer. Ani to kvalitě studia nepřidává.

Titul z vysoké školy ztrácí prestiž, ano. Bohužel i titul od nás. Není to ale v naší moci změnit? Nutí někdo učitele snižovat nároky, nebo jde o určitou "autocenzuru"? Je pravda, že za poslední roky se většina normálních učitelů jen trpně dívá na neustálé změny různých zkušebních a vnitřních a kdovíjakých řádů fakult i universit. Stále se snižují požadavky na postupy do dalších ročníků, ruší se návaznosti předmětů (prerekvizity), povinné předměty jsou nahrazovány povinně volitelnými. Z formálního hlediska se sice značně usnadnil průchod školou, ale nikdo snad netlačí na usnadnění zkoušek. Vyžaduje tedy mnohem větší práci vyštvať ze školy studenta, kterého mi je, slovy Václava Hořejšího, líto u zkoušky, ale jde to. Bohužel, dnes spousta takových dojde ke státnicím a tam už je pozdě těm lidem dokazovat, že na naši školu vlastně od začátku neměli (a v každém roce tací najdou), bylo by lepší je "poztrácat" co nejdříve. Lepší pro školu i pro ty vyhozené, všem to nakonec ušetří čas, práci i peníze.

Dan Hlubinka

Další diskusní příspěvky najdete zejména pod těmito blogy a článkem:

Blog Ondřeje Šteffla: Vzdělání a košíková

Blog Václava Hořejšího: Reforma vzdělání - vysokoškolský diplom (možná i dva) pro každého?

Mají mít všichni Češi vysokoškolský diplom? Diskutujte